

Saruna ar ASV vēstnieku Krievijas Federācijā T.Pikeringu

Pamatojoties uz aktīvajiem kontaktiem ar ASV vēstniecības padomnieci Dž.Mandeli, pirmdien, 11.aprīlī, ASV vēstniecībā Maskavā tikos ar T.Pikeringu.

Sniedzu ASV vēstniekam mutisku raksturojumu tai situācijai, kas izveidojusies Latvijā pēc Krievijas Prezidenta 5.aprīļa Rīkojuma 174-m. Paziņoju, ka pa diplomātiskajiem kanāliem saskaņotā Latvijas-Krievijas prezidentu tikšanās Maskavā tuvākajā laikā nevar notikt, kā rezultātā nevar tuvākajā laikā arī tikt parakstīta 15.martā parafēto dokumentu pakete starp Latviju un Krieviju. Informēju, ka Skrundas RLS, kura tiek kvalificēta kā globālas stabilitātes un drošības objekts, nevar tikt apmaksāta ar Latvijas tautas darbu un ka starptautiskajai sabiedrībai jāatrod līdzekļi Skrundas objekta īrei. Ierosināju meklēt iespējas atbalstīt SKRUNDAS FONDU, kas radīts, lai aizsargātu vietējos iedzīvotājus un apkārtējo vidi no kaitīgā starojuma.

Ierosināju sniegt palīdzību tiem Krievijas militārajiem pensionāriem, kuri vēlas **brīvprātīgi** aizbraukt no Latvijas.

T.Pikerings atzina mūsu sarunu par interesantu, tūlīt piebilstams, ka 5.aprīļa Rīkojums atspoguļojot to Krievijas politisko spēku viedokli, kuri neorientēties Latvijas valsts statusā. ASV vēstnieks gandrīz vārds vārdā atkārtoja Krievijas Ārlietu ministra vietnieka V.Čurkina man 8.aprīlī teikto par to, ka 5.aprīļa Rīkojums “vairs neeksistē” un piezīmēja – “ja vispār eksistēja”. Tikšot izdots jauns Rīkojums, kurā Latvija netikšot minēta. Iespējams, ka jaunais Rīkojums būšot slēgta rakstura, domā T.Pikerings (tas ir saprotams, jo pēc 5.aprīļa Rīkojuma nonākšanas presē KF Prezidenta aparātā notiek izmeklēšana un, acīmredzot, tiks mēģināts ieviest jaunu kārtību - J.P.).

T.Pikerings domā, ka var apspriest jautājumu par daļas līdzekļu novirzīšanu SKRUNDAS FONDĀ, no tiem 2 (diviem) miljoniem ASV dolāru, kas paredzēti RLS demontāžai. Viņš domā, ka Skrundas apkārtnē varētu izdarīt ekoloģisku apsekošanu kāda EDSA iecelta komisija. Varētu radīt starptautisku novērotāju institūtu, paslēpt Skrundu zem “starptautiska lietussarga”.

Militāro pensionāru brīvprātīgas repatriācijas jautājumā pastāvēt divas programmas:

- a) dzīvokļu celtniecība Krievijā;
- b) vaučeri, ar kuriem caur banku tiek apmaksāti kara pensionāru dzīvokļi Krievijā.

Uz manu iebildumu, ka, diemžēl, ne vienmēr par ASV izdalītajiem līdzekļiem celtie dzīvokļi nonāk no Latvijas izbraukušo kara pensionāru, bet gan vietējo pašpārvalžu rīcībā, T.Pikerings reaģēja piekrītoši - to ASV puse labi zina.

Projekta stāvoklī esot vaučeru piešķiršana konkrētiem militārpensionāriem Latvijā, bet mehānisms, kā to izdarīt, neesot skaidrs. Viņš par to domāšot un prasīšot instrukcijas Vašingtonā. Ar vaučeriem, iespējams, būšot iespējas iekārtināt Krievijas kara pensionārus.

Ja notikšot dokumentu parakstīšana starp Latviju un Krieviju, viņaprāt, ievērības cienīgs esot mans ierosinājums to internacionalizēt, pieaicinot pārstāvjus no EDSA valstīm, arī no “lielā septiņnieka”. Viņi varētu piedalīties **ielūgtu novērotāju** statusā.

T.Pikerings neko nebija dzirdējis par to, ka Latvijā Krievijas militārpensionāriem pensijas ir lielākas nekā Latvijas iedzīvotājiem, jo “mēs vienmēr šausmināmies, cik Krievijā zemas pensijas”. T.Pikerings nezina, ka, piemēram, Krievijas armijas pensionēts majors saņem no 100 līdz 124 ASV dolāriem mēnesī, bet

pulkvedis - no 141 līdz 177 ASV dolāriem mēnesī. Pensiju apmērus Baltijas valstīs esošām militārpersonām, t.sk. pensionāriem, regulē īpašs 1993.gada 25.marta Krievijas Ministru Padomes lēmums Nr.13.

T.Pikerings bija nepacietīgs vienā jautājumā - **kad notiks Ulmaņa-Jeļcina tikšanās un parafēto dokumentu parakstīšana?** Galvenais, lai šie notikumi netiktu pārcelti pēc š.g. 31.augusta, ironiski piebilda ASV vēstnieks.

Augstu vērtēja Prezidenta G.Ulmaņa enerģisko rīcību un izpratni.

Sarunā piedalījās ASV vēstniecības padomniece Dž.Mandela un Politiskās nodaļas pirmā sekretāre K.Ficpetrika.

Saruna ilga 1 stundu 30 minūtes.

J.Peters

Post scriptum. Tuvākajā laikā nosūtīsim ASV vēstniecībai Maskavā sīkas ziņas par SKRUNDAS FONDU, kā arī Krievijas Valdības 1993.gada 25.marta lēmumu Nr.13 par ārzemju valūtas izmaksām Krievijas militārpersonām un militārpensionāriem Baltijas valstīs.